HLAVNÉ ÚLOHY

1. V zmysle Dohovoru o právach dieťaťa priebežne monitorovať správanie sa detí a ich zmeny.

2. Predchádzať, resp. riešiť prvé príznaky záškoláctva, problémového alebo agresívneho správania, šikanovania, fyzického alebo psychického týrania, delikvencie, zneužívania návykových látok, sexuálneho zneužívania, prejavov extrémizmu a pod.

3. Prevenciu drogových závislostí realizovať ako integrálnu súčasť výchovno-vzdelávacieho procesu.

4. V školskom poriadku vymedziť opatrenia proti šíreniu legálnych (tabak a alkohol) a nelegálnych drog v školskom prostredí. O týchto opatreniach pedagógovia oboznámia rodičov žiakov školy.

5. Koordinátor prevencie priebežne informovať rodičov o preventívnych aktivitách školy a možnostiach odbornej pomoci.

6. Realizovať prevenciu HIV/AIDS v súlade so schválenými učebnými osnovami, pravidelne uskutočňovať besedy s psychológom, resp. lekárom, vyhlasovať aktivity k Svetovému dňu boja proti HIV/AIDS.

7. Realizovať projekty a aktivity prevencie a eliminácie rizikového správania, delikvencie a kriminality, záškoláctva, bezpečného používania internetu, ako aj na podporu morálneho a právneho vedomia.

8. Uskutočňovať besedy s vyškolenými psychológmi z centier pedagogicko –psychologického poradenstva a prevencie o rizikách práce v zahraničí a prevencii pred neľudským zaobchádzaním.

9. Realizovať aktivity a programy na prevenciu civilizačných ochorení, na podporu telesného a duševného zdravia.

10. Pri realizácii preventívno – výchovných programov spolupracovať s odbornými zamestnancami centier pedagogicko – psychologického poradenstva a prevencie, so Slovenským Červeným krížom, Ligou za duševné zdravie, Ligou proti rakovine a Regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva tak, aby školské preventívne programy mali primeranú odbornú garanciu.

11. Efektívne spolupracovať s vedením školy, triednymi učiteľmi, výchovnou poradkyňou, ostatnými pedagógmi školy, peer aktivistami, rodičmi.

12. Vzdelávať sa v oblasti prevencie závislostí a iných sociálno-patologických javov.

13. Na hodinách etickej výchovy, občianskej náuky postupovať podľa programu Cesta k emocionálnej zrelosti a Program rozvoja osobnosti žiaka so zameraním na drogovú prevenciu.

AI v živote mladých

Čo je AI?

O dporúčania od psychológov pre rodičov

ČO JE AI?

Umelá inteligencia (AI – z ang. *artificial intelligence*) je to **technológia, ktorá sa učí napodobňovať ľudské myslenie a správanie** – teda to, ako sa učíme, rozhodujeme a riešime problémy.

AI sa učí z **obrovského množstva informácií,** ktoré vytvárame my ľudia. „Číta" texty, „pozerá" obrázky, „počúva" zvuky a z týchto dát sa učí rozpoznávať vzorce, predvídať situácie a vytvárať nové odpovede či návrhy.

AI dokáže robiť veci, ktoré kedysi vedeli len ľudia, no **nie je živá bytosť.**
Nemá pocity, empatiu ani svedomie. Nerozumie svetu ako človek, iba **spracúva informácie podľa pravidiel,** ktoré jej zadali ľudia.

Vie byť veľmi užitočná, ale ak sa používa bez rozmyslu, môže **skresľovať realitu, manipulovať** alebo **preberať naše predsudky.**
Preto je dôležité, aby deti (aj my dospelí) rozumeli, že **AI nepremýšľa ani necíti,** len napodobňuje to, ako to robíme my.

A práve preto má v živote detí, aj nás, stále nezastupiteľné miesto **človek** – ten, kto cíti, myslí, vníma, učí sa a prežíva vzťahy.

AKO AI FUNGUJE?

Umelá inteligencia (AI) funguje ako **„mozog z dát".** Učí sa z obrovského množstva textov, obrázkov, videí a zvukov, ktoré vytvárame my, ľudia. Na základe týchto informácií sa **učí rozpoznávať vzorce, predvídať, radiť a tvoriť,** no nerozumie im tak, ako človek.

Čo všetko AI dokáže:

- písať texty, tvoriť obrázky, hudbu či videá,
- odporúčať články, filmy alebo hudbu podľa záujmov,
- prekladať jazyky alebo prepísať hovorené slová do textu,
- rozpoznať tvár, hlas či objekt na fotografii,
- navigovať, sledovať zdravie a športové výkony,
- odhaľovať podvodné transakcie, spam a nebezpečné správy.

AI pracuje na princípe **„učenia z dát",** čím viac informácií má, tým viac sa učí.
Zároveň však **preberá aj naše chyby, predsudky a nepresnosti,** ktoré sa v dátach nachádzajú. Ak niečo nevie, často to neprizná – „vymyslí" si odpoveď, ktorá pôsobí presvedčivo.

Pri práci s jazykom AI využíva tzv. **spracovanie prirodzeného jazyka.** To znamená, že sa učí napodobňovať ľudský spôsob písania a rozprávania. Vie odpovedať, prekladať či dopĺňať texty, no **bez skutočného chápania významu, kontextu alebo emócií.**

AI teda **vie znieť múdro, ale nerozumie.** Je to **nástroj, nie človek** a práve preto potrebuje človeka, ktorý ju používa s rozumom.
Rozhodujúce sú **kritické myslenie, hodnoty a cit pre realitu,** ktoré má len človek – nie algoritmus.

POZITÍVA A RIZIKÁ AI

Pre dnešné deti je AI **bežnou súčasťou života,** podobne ako internet či sociálne siete.
Je rýchla, dostupná, reaguje okamžite a pôsobí priateľsky. To všetko robí z AI **niečo veľmi lákavé** aj pre mladých, ktorí hľadajú podporu, inšpiráciu alebo len niekoho, kto „odpovie".

Čo deti na AI priťahuje a v čom im pomáha:

- AI im pomáha **učiť sa, hľadať odpovede a tvoriť,**
- reaguje **hneď a bez hodnotenia,** čo im dáva pocit bezpečia,
- vie im **poradiť, ako zvládnuť stres, konflikty alebo smútok,**
- je **neustále dostupná** – v noci, cez víkend, keď nikto iný nie je online,
- ponúka **zábavu, tvorivosť a pocit, že „rozumie".**

Čo môže byť pre deti rizikové:

- **AI pôsobí priateľsky a empaticky,** niektoré aplikácie majú ľudský hlas alebo tvár a **vytvárajú dojem „kamaráta".** Deti si tak môžu **vytvárať citový alebo až romantický vzťah** k niečomu, čo nie je človek.
- AI vie odpovedať, ale **nevie cítiť.** Nechápe kontext, emócie ani osobné hranice. Vie reagovať, ale **nevie poskytnúť skutočné porozumenie ani podporu.**
- **AI môže nahrádzať kontakt s ľuďmi.** Dieťa sa môže utiekať k technológii namiesto rozhovoru s rodičom, kamarátom či odborníkom, najmä ak má pocit osamelosti vo svojom okolí. Takýto „vzťah" môže znižovať potrebu reálnej blízkosti a empatie.
- **Nie všetko, čo AI povie, je pravda.** Môže skresľovať realitu, vytvárať nepresné alebo nebezpečné rady, prípadne preberať predsudky a stereotypy, ktoré sú v dátach, z ktorých sa učila.
- **AI môže zvyšovať tlak na výkon.** Deti môžu mať pocit, že musia byť rovnako rýchle, presné alebo dokonalé ako technológia.